

Nutzungshinweise:

Diese Druckansicht dient nur zu Arbeitszwecken. Zitieren Sie ggf. direkt die [digitale Edition](#). Dieses Werk ist lizenziert unter einer Creative Commons Namensnennung - Nicht-kommerziell - Weitergabe unter gleichen Bedingungen 4.0 International Lizenz.

Zitiervorschlag:

Philip Coenen an Friedrich Engels in London. Antwerpen, Montag, 1. Mai 1871. In: Marx-Engels-Gesamtausgabe digital, hg. v. der Internationalen Marx-Engels-Stiftung, Berlin-Brandenburgische Akademie der Wissenschaften, Berlin. URL <https://megadigital.bbaw.de/briefe/detail.xql?id=M7446512>

Philip Coenen an Friedrich Engels in London. Antwerpen, Montag, 1. Mai 1871

Lindenberg, Thomas (Bearbeitung)
Lura, Caroline (Bearbeitung)

Berlin-Brandenburgische Akademie der Wissenschaften (BBAW) Marx-Engels-Gesamtausgabe

Handschrift: Handschrift: RGASPI f. 1 op. 1 d. 2942

Handschriftenbeschreibung:

Soweit aus der Fotokopie zu ersehen ist, besteht der Brief aus einem Bogen graublauem, kariertem Papier. Coenen hat drei Seiten vollständig und die vierte Seite zur Hälfte beschrieben. Schreibmaterial: blaue Tinte.

Dreieckiger Stempel auf der vierten Seite: „INTERNATIONALE WERKERSVEREENIGING / VOLKSVERBOND. ANTWERPEN“.

Archivsignatur des Moskauer Marx-Engels-Instituts (IME) auf allen beschriebenen Seiten mit Bleistift: „Rj 433a-d“.

Von Engels' Hand: Vermerke in schwarzer Tinte nten auf der vierten Seite kopfüber unotiert: „Antwerpen 1 Mai 1871. / Ph. Coenen. / Cigarrenarb. Strike / btw. 4 Aug.“ und daneben nochmal wiederholt „Antwerpen 1 Mai 1871 / Ph. Coenen.“.

Die Schreibweise wurde nicht berichtigt.

Erstveröffentlichung: *Documents relatifs aux militants Belges* (1986). S. 272–275.

Absender: Philippe Coenen
Schreibort: Antwerpen
Schreibdatum: 1871-05-01

Empfänger: Friedrich Engels
Empfangsort: London

| Antwerpen den 1 mei 1871

Burger Engels.

Ik had u reeds eerder moeten bericht geven, maar, de veelvuldige werkzaamheid heeft dit mij tot hiertoe belet; echter heeft de secretaris der Sigaarmakers **Leopold Hassaers**^{ba}, de Londensche sigaarmakersmaatschappij steeds op de hoogte der werkstaking gehouden; zelfs hebben wij heden het bezoek van den secretaris der Londensche maatschappij gehad.

De werkstaking duurt voort gelijk ge reeds in ons blad **De Werker**^d zult gelezen hebben. Nadat de patroonen poogingen bij de Hollanders hebben aangewend, grootendeels met het doel om tot eene botsing met de onze te geraken, welk plan gelukkig door onze krachtige werking ten hunne koste is uitgevallen, hebben ze nu een dertigtal vrouwen van Frankrijk outgelokt om naar Antwerpen te komen. Wij trachten nu even, als wij dat bij de Hollanders deden, hen in te lichten over den toestand en hun, des noodig, de noodige reiskosten tot hun vertrek te betalen. Gij ziet,

viend, de strijd is hevig, het is nu reeds de zesde week dat hij aanhoudt en | onze sigaarmakers blijven even moedig en eendrachtig. Aan de zijde der fabrikanten schijnt het niet zoo toe te gaan. Door de verliezen tot inkeer gebracht hebben reeds twee of drie hunne gasten doen ontbieden om eene overeenkomst te sluiten; deze onderhandelingen hebben tot nu toe geenen afdoenden uitslag opgeleverd tenzij: deze fabrikanten reeds van de uitzinnige voorwaarde hebben afgezien hunne werklieden te dwingen den Sigaarmakers Bond te verlaten. De gasten vragen nu op hunne beurt eene gedeeltelijke verhooging der loonen en de afschaffing van het „tehuis“ werk.

G(?)ij vraagt mij of de sigaarmakers te Brussel ook het werk hebben gestaakt?^e **Dit**^g is de waarheid en waarom de Algemeene raad van België u daarover nog niet geschreven heeft, schijnt volgens mij daaraan te wijten omdat de Sigaarmakers niet rechtstreeks aan de **Internationale**^h zijn aangesloten. Nu echter, dezen avond, zal de Brusselsche afdeeling zich met de zaak bemoeien en de kwestie eener leening aan de Sigaarmakers bespreken.

Ik zou wel willen weten, of de Londensche sigaarmakers in „**bloc**“ zijn aangesloten, de onze zijn hier nog alleen | door de leugens der burgersbladen van teruggehouden en zoo was het ook het geval met de Brusselsche. In geval van Ja, zou ik ook wel willen dat **Cohn**ⁱ en het Bestuur van Londen hen een brief stuurde die hen tot de bijtreding aanmoedigde, want, rechtuit zonder eenheid in de werking komen wij nooit tot iets.

Het derde kongres van de Nederlandsche taalsprekende werkliedenwordmet **Sinxen**(?)^j te Amsterdam gehouden. De dagorde zult gij in de **Werker**^k lezen. Wanneer er eenigsints^l gelegenheid bestond om iemand van den Algemeenen raad af te vaardigen zulks zou ons zeer bevallen aangezien de debatten nogal belangrijk beloven te zijn.

In het vervolg zult gij de twee **Werkers**^m ontvangen, helpt echter mede Burger Engels, zoo veel het in uwe machte is, om abonnementen op ons blad te winnen, want, de financieele toestand is niet al te toelachend.

Onzen dank aan Karl Marx om zijne toelichtingen en vraagt hem, wanneer hij in zijn ledige uren, een en ander over de maatschappelijke inrichtingen zou willen schrijven, zulks ons zeer aangenaam zou zijn. Ons blad staat altoos open voor | alle de toezendingen, die ons de leden van den Algemeenen raad én over de beweging in Engeland, én over de beweging in andere landen zouden willen schrijven.

Heil en Broederschap
Namens de Antwerpsche afdeeling
der **Internationale**ⁿ

De Schrijver–Korrespondent
Ph Coenen

Erläuterungen

- a) **Léopold Haesaers**^c.
- b) Haesaers, Léopold (-)
- c) Haesaers, Léopold (-)
- d) De Werker
- e) Siehe Engels an Ph. Coenen, 5.4.1871 („Est-il vrai, comme dit le citoyen **Cohn**^f, que les 300 cigariers de Bruxelles sont en grève aussi?“).
- f) Cohn, James (-)
- g) Friedrich Engels an Philip Coenen in Antwerpen. London, Mittwoch, 5. April 1871

h) Internationale Arbeiter-Assoziation (IAA) / International Workingmen's Association (IWA) / Association Internationale des Travailleurs (AIT)

i) Cohn, James (-)

j) met Pinksteren. – Der Pfingstsonntag fiel 1871 auf den 28. Mai. Der Kongress fand am 28. und 29. Mai 1871 statt.

k) De Werker

l) enigszins.

m) De Werker

n) Internationale Arbeiter-Assoziation (IAA) / International Workingmen's Association (IWA) / Association Internationale des Travailleurs (AIT)

Kritischer Apparat